

DZIEWIĄTY ETAP WDRAŻANIA PAKTU UCZCIWOŚCI. PODSUMOWANIE

01.01.2021r. – 30.06.2021r.

Przebieg monitoringu

Mimo wcześniejszych założeń, w ubiegłym roku nie zakończyły się roboty w ramach zamówienia na modernizację linii kolejowej między Częstochową a Zawierciem. W związku z tym, przedstawiciele Fundacji im. Stefana Batorego w dalszym ciągu przyglądają się realizacji inwestycji.

a) Problemy z przejściem podziemnym w Poraju

W styczniu i lutym odbywały się spotkania powołanego przez PKP PLK S.A. zespołu negocyjacyjnego, który prowadził spór pomiędzy Zamawiającym a Wykonawcą o zapłatę za niedokończone roboty przy przejściu podziemnym w Poraju. Zdalne rozmowy uwidocznily mankamenty prowadzenia negocjacji przez Zamawiającego, na które zwracali uwagę przedstawiciele Fundacji, przedstawiając zarazem kilka konstruktywnych propozycji tego w jaki sposób powinny toczyć się rozmowy. Obserwatorzy postulowali m.in. o włączenie do rozmów Inżyniera Projektu oraz uzgodnienie podstawy prawnej rozpoczęcia robót, co ostatecznie nie miało miejsca. Pełną listę zastrzeżeń do pracy komisji oraz propozycji usprawnienia jej pracy przedstawiciele Fundacji przekazali Zamawiającemu i Wykonawcy na piśmie [[KORESPONDENCJA](#)]. Ostatnie jej spotkanie 18 lutego zakończyło się konkluzją, że zespół negocyjacyjny uznaje kwotę bezsporną przysługującą ZUE S.A. za wykonane roboty w wysokości 10 mln złotych. Dodatkowo potwierdzono, że wartość roszczeń spornych nieakceptowanych przez PKP PLK S.A., które zgłasza Wykonawca wynosi 5 milionów złotych.

Postanowiono, że rozmowy na ten temat będą kontynuowane w formie mediacji przed Sądem Polubownym przy Prokuraturze Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Rozwiązanie to poparli obserwatorzy, którzy wyrazili chęć udziału w tym procesie, na co jednak nie było zgody obu stron sporu. Mediacja toczyła się od kwietnia 2021, a przedstawiciele Zamawiającego na spotkaniu kwartalnym (12 kwietnia) poinformowali, że do czasu jej zakończenia wszelkie prace związane z dokończeniem przejścia podziemnego w Poraju pozostaną wstrzymane [[NOTATKA](#)]. Przez ten czas na stacji w Poraju funkcjonowało wyłącznie tymczasowe przejście naziemne prowadzące na peron. Jak stwierdzili przedstawiciele Fundacji podczas wizytacji na miejscu inwestycji 18 lutego, taki stan sprawa pasażerom duże problemy w użytkowaniu i prowokuje sytuacje niebezpieczne, takie jak przechodzenie w miejscach niedozwolonych, co powodowane jest chęcią szybszego przejścia na peron [[KORESPONDENCJA](#)]. Przedstawiciele Fundacji podnosili problem publicznie wypowiadając się na ten temat dla Pulsu Biznesu [[ARTYKUŁ](#)].

b) Kwestionowanie Świadectwa Przejęcia i wypowiedzenie umowy z Inżynierem

8 lutego Inżynier Projektu na wniosek Wykonawcy wystawił Świadectwo Przejęcia dla Robót. W jego ocenie podstawowy zakres robót umożliwiających przejeżdżalność linii kolejowej został wykonany. Protokół odbioru końcowego robót został zarazem jednostronnie podpisany przez Wykonawcę. Decyzja ta wzbudziła sprzeciw Zamawiającego, który wskazywał, że nadal istotne elementy kontraktu

czekają na ukończenie, w tym remont ul. Towarowej w Myszkowie, ekrany akustyczne oraz konieczna certyfikacja dla robót w poszczególnych branżach. PKP PLK S.A. nie uznała decyzji Inżyniera Projektu zarzucając mu działanie na szkodę Spółki. Sprawa została zgłoszona organom ścigania jako prawdopodobieństwo popełnienia przestępstwa. W rezultacie sporu 5 maja nastąpiło wypowiedzenie przez Zamawiającego umowy na nadzór inżynierski, którego uzasadnienia nie zaakceptował Inżynier. Sam ze swojej strony również podjął decyzję o wypowiedzeniu umowy z PKP PLK S.A w dniu 15 czerwca. Obowiązki pełnienia nadzoru inżynierskiego przejął tymczasowy zespół Zamawiającego [[KORESPONDENCJA](#)], którego powołania nie uznał Wykonawca.

Decyzja o wystawieniu Świadectwa Przejęcia miała bezpośredni wpływ na prowadzenie monitoringu w ramach Paktu Uczciwości, gdyż jego zakończenie miało nastąpić właśnie z chwilą wydania tego dokumentu. Fundacja już wcześniej sygnalizowała potrzebę podpisania aneksu do paktu uczciwości, który dałby zespołowi monitorującemu swobodę działania do końca września 2021 r. zgodnie z umową z Komisją Europejską, bez względu na to, kiedy Świadectwo Przejęcia miałoby zostać wystawione. Aneks ten został przygotowany przez Fundację, ale nie został podpisany przez Zamawiającego, który zajął stanowisko, że wydane Świadectwo Przejęcia jest nieważne, a obserwatorzy mogą kontynuować swoje działania bez potrzeby aneksowania porozumienia [[KORESPONDENCJA](#)].

Ponadto Zamawiający zwrócił się do Fundacji z prośbą o przedstawienie własnej oceny wystawienia Świadectwa przez Inżyniera i jednostronnie podpisanego protokołu odbioru końcowego. Opinię prawną w tej sprawie przygotowała konsultantka prawna Fundacji. Wynika z niej, że wydane Świadectwo jest nieważne i nie kończy prac nad inwestycją [[OPINIA](#)]. Z opinią tą nie zgodził się Wykonawca, który oskarżył Fundację oraz jej konsultantkę o konflikt interesów. Jego zdaniem wyciągnięcie takich wniosków w opinii powodowane było m.in. interesem finansowym obserwatora, który działał w ten sposób na rzecz wydłużenia monitoringu i zwiększenia możliwości korzystania z grantu. Wykonawca poskarżył się na działanie obserwatora do Komisji Europejskiej i Transparency International. Fundacja zdecydowanie odpierała te zarzuty, podkreślając, że opinia prawna została przygotowana na podstawie dokumentacji dostarczonej przez wszystkie strony sporu, a jej wyłącznym celem była rzetelna ocena niepewnej sytuacji towarzyszącej odbiorom robót i jej potencjalnie negatywnego wpływu na interes publiczny [[KORESPONDENCJA](#)].

c) Inne działania

W trakcie wizyty w Myszkowie 18 lutego przedstawiciele Fundacji spotkali się z mężem właścicielki działki nr 70, która oskarżyła Wykonawcę o wejście na prywatną posesję bez wymaganej zgody i zdewastowanie tamtejszej zieleni. Podczas spotkania obserwatorzy usłyszeli o utraconych korzyściach właścicielki w wyniku dokonania robót awaryjnych z naruszeniem prawa własności oraz otrzymali dodatkową dokumentację na temat stwierdzonych szkód środowiskowych. Mimo wcześniejszych zapowiedzi, właścicielka działki nie złożyła pozwu przeciwko Wykonawcy, a wcześniej badające sprawę organy (m.in. policja, prokuratura i Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska) nie stwierdziły nadużyć. W tej sprawie Fundacja odpowiedziała na zapytanie Gazety Myszkowskiej oraz prowadziła korespondencję z PKP PLK S.A [[KORESPONDENCJA](#)].

Ze względu na niedokończone elementy inwestycji, 28 maja podpisany został aneks do Umowy o Dofinansowanie, który wydłuża termin realizacji projektu do końca 2021 roku. Jak Fundacja została poinformowana w oficjalnej korespondencji, na dzień 10 czerwca PKP PLK S.A. złożyła do CUPT wnioski

o płatność na łączną kwotę 224 149 893,29 zł co stanowi 96,10% wydatków kwalifikowanych. Refundacja na ten dzień wynosiła 207 839 838,96zł, czyli 89,11% kwoty wydatków kwalifikowanych [[KORESPONDENCJA](#)].

Fundacja nie zaprzestała pytać PKP PLK S.A. także o inne aspekty inwestycji, którym regularnie się przygląda. Od stycznia do czerwca Fundacja kierowała do PKP PLK S.A. poza już wspomnianymi pisma w sprawie: zmian kontraktu [[KORESPONDENCJA](#)], przebudowy stacji Częstochowa Towarowa [[KORESPONDENCJA](#)], odbiorów eksploatacyjnych [[KORESPONDENCJA](#)], roszczeń [[KORESPONDENCJA](#)], przejazdu przy ul. Partyzantów w Myszkowie [[KORESPONDENCJA](#)] oraz kar wobec Wykonawcy [[KORESPONDENCJA](#)].

Fundacja rozpoczęła prace nad końcowym raportem z przebiegu Paktu Uczciwości. Podczas rozmowy z członkiem zarządu PKP PLK S.A. 10 czerwca padła deklaracja, iż aktywnie włączy się on w proces konsultacji raportu oraz wystąpi na konferencji podsumowującej projekt. Fundacja zatrudniła również eksperta od ewaluacji, który ma za zadanie m.in. ocenić w jaki sposób obserwator wywiązał się ze swojej roli i jak pakt uczciwości odbierają jego uczestnicy. Ewaluatorowi udało się przeprowadzić wywiady na ten temat z kluczowymi uczestnikami paktu uczciwości.

Przygotowanie paktów uczciwości dla nowych beneficjentów funduszy UE

Fundacja pozostawała w stałym kontakcie z Departamentem Programów Infrastrukturalnych Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej w sprawie prac nad wprowadzeniem paktów uczciwości do nowej perspektywy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. Na prośbę Ministerstwa skonsultowała m.in. projekt regulaminu konkursu na organizację monitorujące oraz zarządzenia powołującego komisję konkursową. Do składu komisji konkursowej wstępnie zostali zaproszeni przedstawiciele Fundacji.

Działania informacyjne

Dnia 27 kwietnia Fundacja zorganizowała seminarium online poprzez portale Facebook oraz YouTube, podczas których widzowie mieli możliwość zadawania pytań panelistom. Wydarzenie poświęcone było procesowi odbiorów końcowych robót i możliwości ich kontroli, z uwzględnieniem doświadczeń Paktu Uczciwości [[RELACJA](#)].

Ukazały się dwa kolejne odcinki podcastu *pACT Right. Podcast o uczciwości*. Drugi odcinek cyklu dotyczył dostępu do informacji w zamówieniach, a trzeci metod społecznej kontroli zamówień publicznych [[PODCASTY](#)].

Na stronie internetowej www.paktuczciwosci.pl ukazały się także nowe publikacje, w tym polskie tłumaczenie podręcznika Transparency International „Ochrona inwestycji finansowanych przez UE w ramach Paktów Uczciwości” [[PUBLIKACJA](#)] oraz tekst Grzegorza Makowskiego „Extreme Participation: Citizens’ Involvement in Public Procurement Decisions. The Example of Piloting Integrity Pacts in the European Union” [[PUBLIKACJA](#)]. Dodatkowo pierwszy raport z monitoringu w wersji papierowej został rozestany do polskich interesariuszy potencjalnie zainteresowanych projektem.